

Πρώτη φορά στην ιστορία της που η τέχνη μας ανασπνέει σε μια σημόσφαιρα τόσο διεθνιστική, δραστήρια και απλωμένη σ' όλη την επικράτεια, με τους απόρους της Art Athina, με τον Νίκο Αλεξίου στην Μπιενάλε Βενετίας, με την Destroy Athens να ετοιμάζεται για τον Σεπτέμβρη, τις «Ετεροτοπίες» να αναπτύσσονται κλιμακωτά στη Θεσσαλονίκη, την ομοδική «Τόπος Εγγονόπουλος» στο Μακεδονικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, τις υποψηφιότητες για τα Βραβεία ΔΕΣΤΕ στην Αθήνα, και τέλος την εγκατάσταση των Μ. Χάρου - Μ. Ζαχαριουδάκη στον ναό Αγ. Γεωργίου, στην Κέρκυρα.

Του Χάρη Καμπουρίδη

Διαπιστώνουμε δύο γενικά κοινά γνωρίσματα: την ένταση των δημοσίων σχέσεων απ' τη μια - και οι απαραίτητοι, πλέον, θυγάμενοι, σεμνότυφοι - που έχει αποτέλεσμα να γίνονται τα εικαστικά πρώτο δημοσιογραφικό θέμα. Και από την άλλη πλευρά, το περιεχόμενο, το οποίο εμμέσως πλην σαφώς αναδεικνύει μια πολιτισμική ιδιαιτερότητα που αισθανόμαστε πιο οικεία από όσο παλιότερα.

Η Θεσσαλονίκη έχει μεταμορφωθεί σε μια εκθεσιακόπολη σύγχρονης τέχνης (160 καλλιτέχνες, 37 χώρες, 25 φορείς της πόλης), με τα μεγαλύτερα μου-

> ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ

ΣΤΙΣ ΜΠΙΕΝΑΛΕ ΚΑΙ ΣΤΑ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΑ

σεά να φιλοξενούν ενόπτες της Μπιενάλε και άλλες μικρότερες εκθέσεις ή εκδηλώσεις-περφόρμανς να προσεκτύνουν το εγκαίνιο σχεδόν κάθε μέρα. Επισκέφθηκα τις κεντρικές εκθέσεις στη Μονή Λαζαριστών, στα τρία κτίρια του λιμανιού, στο Μακεδονικό Μουσείο και στο Αρχαιολογικό, συμπληρώνοντας τις εικόνες από τον καλοφτιαγμένο κατάλογο και τα πολλά άλλα έντυπα που συμπληρώνουν την επικοινωνιακή εικόνα από μια άριστη διοργάνωση. Τα εκθέματα δεν είναι αυτά που θα λέγαμε «συλλεκτικά "έργα"» - όπως άλλωστε είναι στις «φουάρ» - αλλά ιδεολογικά και πολιτισμικά. Σοφής στόχος των επιμελητών φαίνεται να είναι η προσφορά βήματος σε χώρες όπου η Ελλάδα έχει κάποια ιστορικά ερείσματα - πρώην Σοβιετική Ένωση, Μέση Ανατολή - και πολλούς «εναλλακτικούς» δημιουργούς από τις δυτικοευρωπαϊκές. Άγνωστα τα περισσότερα ονόματα, μεκαλλυπτεχνικά λεξιλόγιο το οποίο θυμίζει έντονα δεκαετία 1960: έργα σαν σφίρες ή γκράφιτι με ποικίλα πρόσωπα, κατασκευές σαν φτωκά παιδικά παιχνίδια, ιδιόρρυθμα βίντεο, και - πολύ - ενδιαφέρουσα ζωγραφική, συνολικά μια άριστη εικαστική παιδεία που χρησιμοποιείται ως γλώσσα έκφρασης για κοινωνική κριτική και διεκδικούμενη πολιτισμική ισοπέδη.

INFO

- Μ. Ζαχαριουδάκης - Μ. Χάρου, «Απόπειρες Εφαρμοσμένης Μεταφυσικής», Ναός Αγ. Γεωργίου, Παλιό Φρούριο - Κέρκυρα, μέχρι τις 29 Σεπτεμβρίου
- «Τόπος Εγγονόπουλος», ομαδική σύγχρονης τέχνης, Μακεδονικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, μέχρι τις 30 Ιουλίου
- «Ετεροτοπίες», Διεθνής Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης (160 καλλιτέχνες, 37 χώρες, 25 φορείς της πόλης), οργανωμένη από το Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, πλ. 2310-589.140, μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου

Ο Μανόλης Χάρου και ο Μανόλης Ζαχαριουδάκης «κατέλαβαν» τον ιστορικό ναό του Αγ. Γεωργίου στην Κέρκυρα, αναδεικνύοντας έναν σταχιστικό προ-

βληματισμό για τα όρια μεταξύ θρησκευτικού και καλλιτεχνικού-κοσμικού συναισθήματος: πίνακες απλωμένοι στον χώρο και στα παράθυρα, εικονογραφούν την αλληλοδιείσδυση στομικής έκφρασης και χώρου συλλογικής λειτουργίας.

Σε ανάλογο παρονομαστή θα μπορούσαμε να ερμηνεύσουμε και τα έργα της έκθεσης «Τόπος Εγγονόπουλος». Εδώ, ο Βυζαντινός τεχνοτροπίας σουρεαλιστής μας εμπνέει νέους καλλιτέχνες πειραματικής γραφής που ταλμούν και δεν φοβούνται την Ιστορία, παρά τις επιταγές του μοντερνισμού.

Τελειώνω με τον απολογισμό της Art Athina, που ωστόσο δεν μου μοιάζει και τόσο θετικός όσο γενικότερα πιστεύεται: να μην αποκόπηκαν τα στοιχεία άκρως και έμμετρα στην πρακτικότερη κληρή έργα ούτε πολύ πειραματικά ούτε πολύ συγκρατημένα, αλλά κανένα συνεκτικό νόημα δεν υπήρξε μεταξύ τους, απλώς μια «ακηνωγραφική ομογενοποίηση» στον χώρο. Μια πρόκειται για έκθεση που σφειλει να πουλά έργα ή έστω να συμβάλει σ' αυτό, όχι να προσπαθεί να γίνει μια σκόνη Μπιενάλε.

«κατέλαβαν» τον ιστορικό ναό του Αγ. Γεωργίου στην Κέρκυρα, αναδεικνύοντας έναν σταχιστικό προ-